

Gemma de Santis

Genial artista Italiana

Continúa repartintse la famosa
comedia de grant éxit

La Xacolatereta

que acabarà en el número vinent junt ab les cobertes

El campanar de Virallop

per Andreu Theuriet

Virallop era una pobra parroquia de trescentes ànimes, enclavada al bell mitj del bosch de Chatillonnais. Sis llegües separavan el poble més proper d'aquest obscur vilatge, compost d'una cinquantena de bariaques, agrupades al fons de una vall, com un remat dins l'estable. Situat dalt de un turonet un poch apartat, l'església, que datava del segle XIII, semblava un vell pastor, ventrut y encorvat, vetllant el remat adormit. Darrera de les cases alguns conreus de ordi y blat de moro revestían el final de la vall; després comensava el bosch y s'extenia, tupit y ombríu, a cinch llegües al entorn. El conjunt d'això tenia un aspecte tan ferèstech y tan poch hospitalari, qu'els llops mateixos, segons deyan, giravan qua y fugían aixís que veyan les primeres cases, de lo que sens dupte li venia el nom de Virallop.

El rector d'aquesta parroquia, Mossèn Onèssim Perdrisset, era un capellà ingenu y fervent, un'ànima senzilla digna dels temps evangèlics. Dèbil, alt y prim, com un arbre novell, vestit amb una sotana feta malbé que flotava sobre son cos màgre; tenia la cara esblanquehida, en la que uns ulls somniadors, d'un blau molt pur corretgían amb acert l'expressió un tan mística. L'havíen destinat a Virallop aixís que s'hagué ordenat y l'havíen oblidat. Feya vint anys que catequisava als seus feligresos, gent de poch cervell y mitj selvatjes, que de pares a fills trevallavan de llenyaters al bosch y practicavan, ademés, tres o quatre oficis més,

dels quals el més honrat, era el de cassador furtiu.

Si l'abat Onèssim Perdrisset vivia pobrement y s trobava satisfet amb la seva obscuritat, no estava per això despuliat de tota idea ambiciosa. Ne tenia una que l'obsessionava de dia y nit y el dominava per complert; volia tornar a sa vella església parroquial la sòlida bellesa arquitectònica que posseïa avans, en l'època que'ls monjos de la abadia de Cîteaux l'havíen aixecat en honor del seu gloriós abat Sant Bernat. Escatimant molt el seu modest patrimoni havia pogut restaurar la nau romànica. Però ara el cim del campanar amenassava ruina. Les gelades y les plujes del últim hivern havíen perjudicat molt els murs, y era necessari avivar als paletes y fusters desseguida o si no la noble construcció romànica s'enfonsaria pietosament qualsevol dia en els clos del cementiri. Però com arreglarho? La caixa d'ànimes estava buida y l'abat allotjava el diable en sa bossa. En aquesta penosa situació, inútil era demanar una subvenció al Consell municipal de Virallop. A pesar de que l'Ajuntament era tan pobre com el rector, els consellers, donantse aires de radicals, refusavan per principi les més justes demandes de l'abat Perdrisset. Les captes efectuades els dies de festes grosses no produhían, generalment, més que quantitats insignificants y encara's teníen que descomptar les pessas falses que donaven els feligresos poch delicats. En quan les families acomodades del poble se mos-

travan poch generoses, y l'estat lamentable del cim del campanar de Sant Bernat els tenia sens cuidado. Es veritat que allà baix al extrem del bosch de Maisey, hi havia un antich priorat anomenat la Roselière, que l'habitava, durant l'estiu, una dama de París, que deyan qu'era molt rica, al mateix temps que molt generosa; però l'abat, molt tímido, no s'havia may atrevit anarhi pera solicitar la bona voluntat d'aquesta forastera, que no era de la seva parroquia.

Ignorava que la castellana de la Roselière s' deya Magdalena Saint-Saulieu, y si ho hagués sapigut, no hauria sabut gran cosa. Apartat durant molts anys a la soletat de Virallop, no llegia altres periòdics que la *Setmana religiosa* y els *Annals de la propagació de la Fe*; ignorava lo que passava en el mon profà y sobre tot en el mon parisench. Ignorava donchs, que la propietaria actual de la Roselière no era altra que la Magdalena Hubert, dita Saint-Saulieu, quals brillants èxits del teatre eran tan nombrosos com ses aventures amoroses. A pesar de tot en el poble, la major part de la gent no estavan més enterats qu'ell d'aquestes coses, perque quant Magdalena Hubert venia a pasar l'estiu a aquest pintoresch castell, que havia hereditat d'un dels seus *aymants*, acostumava a ferhi una vida reposada, exemplar; oblidava les agitacions de la seva vida teatral y feya'l paper d'una honrada burgesa que s'ocupa sols en fer bones obres.

Un matí de Septembre l'abat Onèssim Perdriset, cada dia més amohinat pel llàstimos estat del seu campanar, se va decidir a jugar el tot per el tot y anar a captar per la seva esglesia als masos llindants al bosch.

Fent el cor fort, agafà el seu bastó d'abet y và marxar desde l'auca a fi de atravessar el bosch a l' hora de la

fresca.—Qui sap! pensava ell, la Providencia potser em farà trovar aquesta vegada alguna ànima bona, piadosa y rica que's deixarà convencer y m'oferirà els cabals necessaris?—El debut no fou pas felís. En dugues de les tres portes que trucà, una no més se entreobrí y encara aixís que và haver exposat la seva pretensió varen mirar de trauresel del devant amb bones paraules y una petita almoyna.

Cap al vespre, rendit per la fadiga, el cor trist y l'estómach buyt, arrivà a la vista del poblet de Maisey en el que les xemeneyes fumejavan. Era al cap-vespre. Una pluja fineta y persistent que comensava a caurer li feu apretar el pas y và arribar al hostal ahont và demanar sopar.

—Desgraciadament, senyor abat, es impossible, digué l'hostalera, acabo de cuynar tot lo que tenia per una clienta que sopa a dalt, y que ha fet buydar tot el rebost... Però tot pot encara arreglarse... Vaig a preguntarli si consent en partirse el sopar amb vostè...—Es la propietaria de la Roselière. Es molt bona y molt cristiana, y crech no refusarà pas quan sapiga qu'es vostè.

Và pujar corrent al primer pis, mentres que tremolant el pobre capellà se anguniejava a la cuyna tot preocupat de l'actitut que, pendria d'avant d'aquesta noble y venerable dama...

Prompte'l tragué de l'amistat en qu'estava una veu argentina que 's sentia com deya dalt del pis:

—Còm no? Estaré molt contenta de compartir el meu *menú* amb el capellà de Virallop... Pugi, senyor abat, y vostè, senyora Lanceret, porti desseguida un segon cobert!...

El capellà entrà y quedà enlluernat; prop de la xemeneya flamejant, la taula estava parada y sobre les estovalles, a la

llum de quatre espelmes, un olorós rostit de perdiu fumejava entre una truyta amb salsa y una pila de cranchs de riu.

Però lo que'l meravellà, fou l'aspecte de la senyora de Saint-Saulieu, que se havia aixecat pera rèbrel. Alta, rossa, amb el cabell tot fet bucles, els ulls que semblavan casi negres y la cara casi blanca y un graciós somris als llavis; semblava modelada dins del vestit d'alpaca, molt escotat, no apretant gens al coll y deixant a descobert el naixement del mateix.

Sempre amb la mateixa rialleta, Magdalena indicà al capellà una cadira enfront de la seva y li digué amb sa veu dolça:

—Segui, senyor abat, y soparèm.

El pobre Abat no s'havia may vist en festa semblant. Creya trovar en la propietaria de la Roselière una dama ja una mica madura, poch enrahonadora, enfundada fins al coll en un vestit de un color ja perdut, semblantse, en una paraula, a les altres castellanès vehines; y la senyora de Saint-Saulieu tenia l'aire d'una fada o d'una princesa. Sant Bernat havia donchs, escoltat els seus prechs, y aquesta blanca y hermosa senyora era la benefactora, posada en el seu camí per la Providencia. Assentat al extrem de la cadira tot avergonyit, amb els ulls baixos, responia a les amables preguntes de la senyora y apenes menjava.

—Sembla que està trist... digué la comedianta, Què té? què l'amohina?

—Ah! sí senyora, estich trist! respongué l'abat Perdriset amb tota senzillesa, tinch un gros torment.

Y tot d'una d'un prompte, li explicà, d'una manera commovedora, l'història del campanar en ruïnes, la pobresa de l'església y lo mancat que's trobava de cabals.

—No es més que això? digué rihent. Y quina quantitat necessitaria pera reedificar el seu campanar?

—Molts diners, senyora... Cinch o sis mil franchs quan menys, potser més de sis mil...

Un alegre somris passà pels llavis de Magdalena, y posant un'ala de perdiu al plat del capellà, li digué carinyosa:

—Donchs bé, calmis y reposi en pau... Ja li trovaré l'diner jo, y avans de Nadal tindrà lo necessari pera pagar un campanar dels més cars.

—Què? digué ell tot emocionat. Si vostè fa això, senyora, jo demanaré per vostè en els meus prechs totes les benediccions del cel...

—Pregui per mi que'm fa molta falta. Y confihi en mi!

Un cop llestos de sopar, se despediren com dos bons amichs y l'abat Perdriset retornà tot animat al seu presbiteri.

Poch temps després, Magdalena Hubert, que se li acabava el permís de vacances, retornà a París. Y tornà a reprendre la seva vida de teatre y de plahers; però no oblidà may la promesa. A cada un dels seus adoradors, y ella cambiava molt sovint, feya donar com entrada de joch, un centenar de franchs, destinats, segons deya ella a una bona obra. Al donatiu més rich d'un dels seus adoradors và dir tot rihent: «Vaja, això serà per la campana!»

Y el ditxós personatge, al que cedia les seves gracies, no entenía res... Una nit estant en el seu gabinet íntim amb el dñch D... se và posar a riurer, y com el gran senyor, extranyat, li preguntés la causa de aquelles intempestives rialles:

—Ah! digué ella, si 'l capellà de Virallop sabia com li reculló jo els diners per reconstruhir el campanar!

Alguns jorns avans de Nadal els habitants de Virallop vegeren un landó

aturat davant del presbiteri y la senyora de Saint-Saulieu, tota coberta ab un abrich de pells, entrà com una fletxa a casa del abat Perdriset:

—Senyor capellà, digué ella amb el més candorós somris; he tingut paraula...

Y tragué del seu moneder brodat, un feix de bitllets de banch y els allargà al abat, que estava tot emocionat.

—Aquí té deu mil franchs... Ambaquestos diners crech que'n tindrà prou per la campana, el campanar y fins quatre campanetes més pel vol de la grossa.

—Deu meu! Deu meu mormolà ell, com podré jo pagarli? Amb quines ferventes gracies pagaré els seus actes benafactors?

—El plaier d'haver contribuït a una obra de pietat, serà la meua mellor recompensa. A reveurer, senyor Abat. No m'oblidi may en les seves oracions!

—Un instant, estimada senyora, insisiti el capellà retenintla. Permètim, al menys, com a recort de aquesta bona acció, fer gravar en la primera pedra del campanar els noms y apellidos de la nostra benefactora!... Tingui la bondat d'indicarmels exactament...

—Això may, digué ella rihent. No diu l'Evangeli: «Vostra mà dreta no deu saber lo que ha donat la vostra mà esquerra?... Y en aquest negoci, senyor abat, com que tot el diner procedeix de la mà esquerra, lo millor es que resti ignorat...

Dit això se recullí amb un gesto graciós les faldilles y pujà en el landó, que desaparegué al volt del bosch, mentres que l'abat Perdriset mormrolava estrenyent els bitllets, que encara tenia a la mà.

—Tan mateix es una gran senyora! Però què diantre haurà volgut dir amb lo de la mà esquerra?...

FRANCESCH FAURA, Trad.

L'esbojarrada

Vivia en un pissot de davant de casa. No contava mes enllà d'uns setz'anys, y era hermosa de veres, tenint una testa bonica y apropiada per un celebrat pintor, traspasarla a la blanca tela.

Sos ulls llampants, li donaven certa frivolitat, puig, inquietosos parpellaven amb coqueteria mes o menys estudiada, que de sobte, qui l'esguardava se creya atret o captivat. Pobre del jove fantasiós, que, en no conèixela a fons, ell mateix se feya esclau d'una hermosura si be reyal, mes tart convertida en fantàstica!

Quantes vegades, la contemplava darrera la balconada!

Quan ella treya son caparró, un estol de joves barbamechs, com armats, passavan amunt y avall, no deixantla de fit llarga estona...

Era la nena mimada de dos pares, que li deixaven fer tot quan volia, sense que may la contradissin.

Aquella rebeldia ingènua de noya melangiosa —no exagerada,— feya torbar el pensament de joves, quins potser la figureta aquella, era víctima de llurs somnis... Ella també 'ls sommiava a plena nit! A la joventut, sols parlen d'amor y de flors!...

Un matí, vaig atrevirme a deturarla, y li digué:

Escolti xamosa vehineta: com es que gosa en martiritzar aixís a tota una còrrua de joventets, que se fonen solzament en contemplarla?...

La meua pregunta prosaica y vulgar, li feu esclafí una forta rialla. Quelcòm avergonyit vaig afegir:

—Trovarà inoportuna la pregunta qu'acabo de ferli, mes, com que m'faig càrrech del sofriment d'aquest rusch de

enamorats cada matí, venen a l'hora que saben que surt al apt-pit del balcó, es causa que'ls defensi, car jo se prou lo qu'es sofrir d'amor...

Va mirar-me amb aquell esguart plàcid y obrí sos llavis encesos com foch per dir-me vagament:

—Sont ximplés!... Poques soltes que'm segueixen sempre!

Y al dir això, en lloch de semblar ses paraules una queixa trista; un plany greu de la jove atormentada, semblava trovarhi goig, donanthi una importància, si bé per mi quelcòm ridícula, per ella de una bona fè cànida y plàcida. Va reig riure al·lavors jo, pel meu interior.

—Vaja, senyoreta, que vostè li plau al veure assetjada matí y tarde per un aplech d'estudiants... indiscrets!

—En què ho endevina?—va preguntar-me ensenyant-me una restellera de dentetes com d'ivori.

—Perquè vostè hiriu: jaga amb ells: se n'entra a dintre: davant del trèmol se posa flors als cavells... torna a sortir... Ells se passejan... miran... callan... se tenen odis uns amb altres sense conèixer. Es a dir, que converteixen l'ample via amb un cinematògraf visquent, essent la rialla y l'ironia de gent que no saben lo que es joventut, ni volen recordar-se de les ridículeses d'antany...

—Vol dir que hi ha qui's burla de mi?—me digué enrogint-seli les galtes, y amb tó d'acovardiment...

—Sí, bona vehinetal! Les mateixes persones qu'al veurela sortir de l'escala li dirigeixen el mes afectuós salut, son les que, aixís que acaba de girar l'espatlla riuen cinicament amb la mes sagrant befa.

Va restar muda. Sos ulls grossos restaren ficsos mirant a terra, plena de vergonya. Barbotejà feblement aquestes paraules.

—Es que sí, que'n faig una mica massa.

—No soch ningú per jutjar els seus actes y els seus fets, puig no soch part interesada. Mes, el seu esbojarrament infantil—se pot dir—m'ha causat pena y estranyesa ensemps, que, creyent fer un acte d'humanitat, m'he atrevit a deturar-la.

—Jo li agraihexo de veres! Ningú m'havia parlat com vostè amb tanta noblesa y sinceritat. Ni ls meus pares, que'm tenen mimada, acatant tots mos desitjos y voluntats, m'han fet el respecte com els mots que acaba de dir-me.

Vareig creure sincerament les paraules de la vehina dites amb commoció; interiorment vaig sentir inmensa joia, donant-me per satisfet d'haver aportat en un camí seriós a l'inconscienta esbojarrada.

Vàrem donarnos les mans amb una carinyositat y afecte sincer.

Ella amb son pas vacilós, va fer via carrer avall.

Mentres me dirigia al despaig, pensava entre mi:

—Serán escoltats els meus concells, o bé seguirà obrant, baix son impuls propi? Efectivament. Ha canviat per complet, y quan me veu, me mira somrihent, y com preguntant-me amb tó maquiavèlich de noya mimosa:

—Eh? Soch o he deixat de ser la petita esbojarrada?

EMILI GRAELLS CASTELLÀ

CORREU DE PARIS

Paris, 11 Febrer de 1912

Com deya en el darrer corrèu, s'ha estrenat al Teatre Nacional del Odeón, el drama en quatre actes de l'André Dumas y en Sebastien-Charles Leconte: *Esther, princesse d'Israël*. L'obra, qu' es de gran espectacle, ha sigut posada en escena y presentada per l'Antoine, d'un modo admirable.

La teatralitat del assumpte (inspirat en els llibres sants), la fastuosa *mise en scène* y la música que acompanya al drama, executada per la celebrada orquesta Colonne, han sigut elements que al aplegar-se, han contribuït poderosament al bon èxit obtingut. És lo que tothom deya, al sortir del teatre, la nit de la estrena: «Es una funció que val la pena de vèure-la». Veusaquí l'argument:

Assuer, rey de Persia, té la fantasia a la fi d'una disbauxa, de mostrar al seu poble, la seva favorita Vásthi, tota nua. Ella s'hi oposa, y'l rey, indignat, la mata d'un tret de sageta. Pera substituhirla, dona ordres de cercar les més hermoses donzelles de tot el reyalme. Esther es portada al palau. Esther ha sigut criada per un dels seus oncles, el vell profeta israelista Mardoquèu, home d'un natural irat y irreductible. Mardoquèu, ignorant que Esther s'ha fet seu al rey, qui l'hi ha cenyit la testa amb la diadema de Vásthi, vigila a les portes del palau, esperant saber la sort de Esther. El gran vizir Amán, trova a Mardoquèu, y al veurer que no s'agenolla al davant seu, se posa furiós y promet venjar-se sorollosament. No'n té prou ab colpejar al insolent, vol que tot el poble juhèu desaparegui. L'extermini dels israelites està resolt. Amán ha pogut arreballar del rey un edicte implacable. Però Mar-

doquèu convens a Esther de que ha de demanar al seu amo y senyor l'indult del seu poble. Ella accepta'l sacrifici, per que aytal comissió pot costarli la vida; donchs qui gosa a comparèixer davant del Rey dels Reys, sens haver sigut cridat, es condemnat a mort desseguida, amenys que'l rey li allargui'l ceptre d'or. Esther, entra, donchs, a la cambra reyal, com si anés al suplici. Se presenta tremolant, de fallida, però Assuer fa al-sarla de terra, quan ella 's prosterna. La contemplació d'aytal beutat, que la temensa fa ser encara més hermosa, l'hi toca'l cor, y reanima'l seu amor. Esther no ha de fer més que parlar... el rey li concedirà tot lo qu' ella demani. Ella'l convida al festí, que, a l'endemà, prepararà per ell, y li prega que hi vingui, en companyia de Amán.

Durant la nit que segueix, Assuer, agitat y no poguent conciliar el son, se fa llegir les cròniques del seu regnat. Aixís recorda una conspiració que temps enrera 's và trammar en contra d'ell, y demana si s'ha recompensat a l'home que la và descobrir, salvantli, aixís, la vida. Amán respòn que may s'han donat ordres amb aquest fi. Desseguida el rey vol que s'honori a n'aquell home, portantlo triomfalment a través de la ciutat. Aquell home es Mardoquèu. Amán, al esbrinarho, se sent perdut. Y, quan, al endemà, Esther demana l'indult del poble juhèu, y diu al rey que aquest poble, que aquesta rassa, qu' es la d'ella, està a punt d'ésser exterminada pel gran visir, Assuer abandona la sala del festí. S'havia oblidat de l'edicte, que, a prechís d'Amán, havia firmat. La fugida del rey de la sala del festí es signe de la mort d'Amán, qui es penjat en una forca de cinquanta colzes, dressada per Mardoquèu. Però Esther no se 'n acontenta de aquesta venjansa. Pel seu cantó, exigeix

l'extermini de tota una rassa, la de Amàn dels Amalecites. Esther vol sanch!.. sempre sanch!.. Baix les seves ordres degollen setanta cinch mil enemichs dels juhéus. Y, entre les primeres víctimes, hi han els deu fills d'Amàn!...

Com se pot veure, aquí hi han elements per una gran obra teatral, y també s' pot dir qu' els autors els han sabut fer lluhir, a estones. De totes maneres, es una obra forsa estimable, forsa ben escrita, en amplex alexandrins, y, sobretot, *ben amanida* per l' Antoine, y ben jugada pels seus comedians.

La Ventura, *Esther*, en Joubé, *Assuer* en Desjardins, *Mardoquèu*, y en Gre-tillat, *Amàn*, ho fan molt rebé, ben secun-

datos per tots els altres. Les bailarines Isis, Aymós y Zérka, estàn adorables!.. Van núes, lleugeríssimament tapades amb vels d'una transparència *corpre-nedoral*.

La orquesta Colonne, enquadra l'obra magníficament, executant fragments de Rimsky-Korsakow, Glanzonow, Tschai-kowsky y Jehin, que contribueixen a crear l'ambient adequat al drama.

Les decoracions son espléndides y els trajos y atrés, etc... d'una magnificència veritablement oriental.

Una vegada més l'Antoine, s'ha lluhit! Me sembla que hi ha obra per dies.

LOGE

Vindrá la nit...

No sents venir la nit, dona estimada?
Aquest capvespre te un misteri extrany.
Es l' hora dels amors: es l' hora ansiada
per tu y per mi, es tot el nostre afany.

S'adormen els pins alts de copes plenes
y l' herba s' ha coll - tort amb un desmay.
- Del seu perfum te 'n vull ungir les trenes:
del seu perfum que no s'apaga may. -

No sents extremí el bosch en aquesta hora
com una verge al bes del seu aymant?
La llum sembla que hi fugi bosch enfora,
y á dins, en la foscor, se 'ns fa més gran.

El bosch, la llum, el cel y aquesta flayre
tot ens evoca un passat frisós.
Y el cant senzill d' aquest aucell cantayre
que no hem sentit pas may tant agradós.

Y tot per un encís inexplicable
 ens porta al cor un goig no pressentit.
 Es l' hora per una ofrena perdurable
 que fassi més sagrada aquesta nit.

Les boyres de la fosca ja tot d'una
 s' extenen sobre 'ls camps, cases y prats.
 Acóstat aprop meu. Si surt la lluna
 per entre 'ls pins, ja 'ns trovarà abraçats.

LLUIS PUIG Y PUIG

Sonets

La maynadera.

Es filla la pobreta d' un poble de montanya;
 son pare un cop ja viudo de nou s' emmullerà;
 y diuen qu' es la noya no més qu' un menja-pà,
 y a fé que poch ho sembla perque no més treu ganya.

Amb sos cabells sab ferse no més que la castanya,
 al ruch donar la palla y al noy petit gronxà;
 jamay anat calçada, la varen batejà
 y tal com Deu va ferla va ser axís deixada.

Deu anys encara no conta la pobra criatura
 y surt d' ahont va nàxer sens pena ni ventura:
 cap a ciutat l' envían a fer de maynadera.

Que portarà sabates son pare li assegura,
 y un devantal amb puntes y llassos a derrera,
 y menjarà bons peixos, pa blanch y confitura.

La pubilleta.

— Si vols passar, pubilla, — li diu un bordegàs—,
 no estigues capficada; faré jo de passera,
 et dich que tindrè forsa, coneix bé la riera
 per més que amb el cap digues que nó, soch ben capàs.

No vull que estigues trista: jo puch portarte a bras;
 fins dalt de la cinglera jo a bras et portaria,

y d'estimarte, creume, ningú com jo 'n sabria,
y qui 't dongués ploralles, no ho contaria pas.

De mi no vols fiarten? No vull que 't mulles gens
aquets tos peus preciosos: no perdes els moments
que 's va enfosquant la tarda y 'ls caps ja fan onades.

Y ella li diu:—Pàssam, Y ho fa amb quatre gambades.
Y diu mentres la passa:— Que maques tens les dents!
voldria que 'm donguesses ben fortes mossegades.

Li' hortolana.

Tirat devant del rostre del cap el mocador,
del raig del sol lliurantse passant la carretera,
retorna cap á l' horta la noya verdulera
amb les cistelles buydes y el cor amb més buydor.

Encéndres pot un misto del rostre en sa rojor,
y mormolant *traydora* camina ben lleugera;
qu' ha fet més tart d' un hora llavores considera
y a casa seva 's fica parantse al menjador.

El mocadó enutjada del cap s' harrebassat,
y les cistelles buydes per terra han rodolat.
Se sent una veu dintre que diu:—Noya, fins ara?

La noia capficada ni menys ha contestat:
s' espolsa les sabates, quan surt la seva mare.
y diu els ulls fixantli:—Què tens? per què has plorat?

SALVADOR LLANAS.

APOLO

Continuen en aquest teatre les representacions d'obres catalanes; després del quadre dels germans Còrominas *Bessit assenyalada*, s'ha reproduït ab molt bon èxit, la marina de l'Apeles Mestres *Sirena*. També continua posantse en escena, ab èxit felís, el popular drama romàntich d'en Guimerà, *La Reyna jove*, obtenint forses aplaudiments la senyora Puchol qui feya la protagonista, secundada pel senyor Rojas y tota la demés part de la companyia. Cal fer menció, no obstant, del treball merçitíssim dels actors senyors Bozzo, Perelló, Guilemany, Sierra y la actriu senyora Guitart; molt be també, el qui representava el paper de «Armanyach».

Celebràriem que en aquest popular teatre continuessin ab forsa freqüència les representacions d'obres de la nostra escena.

AGRUPACIONS Y SOCIETATS

Centre Social de Batlhem.—Aquest elenç representà les obres *Catalunya*, *Cor de roca*, *La massa de San Benet* y *L'hereu pruna*.

Nosaltres que sempre hem abogat pel «Teatre modern» d'Escena Catòlica, ahont hi figuran les firmes dels notables escriptors Duró y Gili, Boquet, el pulcre Vinyes, en Graells, Castell, y altres que escriuen fugint de vells rutinarismes, no podèm esser extensos amb aquestes ressenyes ahont s'hi estrella tot el mèrit artístich d'uns modestos aficionats.

Fora hora que'ls Centres Catòlics, sense dispendres d'una moral acrisolada, tinguessin gust literari no causant al auditori nombros com aquell era, y discret, qui escoltà amb vera atenció. Serèm atesos, joves y notables aficionats? Apart d'homem als senyors Borrell, Oliver, Moix, Martí, Gras y Sàriol.

—Joventut Autonomista.—Baix la direcció del senyor Forga s'hi representà *Barateria* y *La Planxadora*. De l'interpretació direm que no anaren com altes vegades en quan a conjunt potser per mancarli més ensaigs. Amb tot, fou mols voluntariós el treball de les senyoretes Virgili y Jordà y dels senyors Forga, Vinyes, Ferré y Clapera. Els demés bona voluntat.

—Ateneu Obrer Districte III.—Diumenge passat se presentaven amb acert l'obra d'en Rusiñol *L'hereu escampa*, ben interpretada pels senyors Perbellini (N.) y Reig.

Secundaren amb molt acert els senyors Perbellini (E.), Boguñà y Carbonés. Forsa discrets els joves Martí, Pamies, Peña y altres, ajudant en l'arrodoniment dels conjunts. Els senyor Marius y Lluch, acertats en son comés. Fortes ovacions feren aixecar repetides voltes la cortina. Admirables per tot la senyora Ugas y senyoreta Sasac.

Pel dia 25 l'obra magna *La Verge boja*.

Per mes de Mars prepara el benefici del jove aficionat Joseph Reig amb *La Mare*. Molt aviat s'anunciarà l'obra amb que celebrà son benefici el director d'aquesta entitat senyor Perbellini (N.), la qual promet ésser un aconeteixement. Ho celebrèm y avant.

—La Família Catalana.—Les xamoses obres *El somni de la Ignocència* y *La conquesta del papà*, foren molt ben representades per les senyores Bofarull y López y els joves Rufan-

die y Cubells, principalment el primer, que té forsa vis còmica sens'exagerar.

—Ateneu de la Sagrada Família.—L'obra *Pescadors* (per cert mol deficienta per lo que pertany a la part escènica y construcció dramàtica) tinguè regular conjunt, car no es obra per lluhirshi un elench dramàtic, puig s'hi veu aquell regust antich d'aquest teatre. Amb tot, els simpàtics senyors Angelats, Carratalà, Fornaguera, Navarrete y Aresté foren els que mellor hi posaren tota la voluntat.

La direcció a càrrech del senyor Escoda molt respetuosa, encara que preguèm escullíxi obres de més gust literari. ¿No li han dintre aquest march *Els vagabonds*, *Els massells*, *Francesch Rusch*, *El calvari de la vida*, y obres d'autors moderns?...

POBLET.—Ateneu Regionalista.—El pròxim dissapte, día 17, se procedrà a l'estrena del drama en dos actes y un pròlech *L'Angel de la Costa*, original del senyor Pere Sunyer. Per fi de festa *Juventut*, de l'ignaci Iglesias.

Prometèm assistirhi y parlarne degudament.

—GRACIA.—Círcol Catòlich de Gracia.—Diumenge passat tinguè lloch en aquest local la representació del drama líric *La Mort del Escolà*, Respecte a la presentació no s'escatimà res, no mancant decorat expofes ni richs trajes, atrès y perruqueria. De l'execució dirèm signé ajustada, interpretant llurs papers degudament en Clariana Pi, Xicola y noy Prats.

Seguidament se posà en escena la comedia en un acte *Embolichs* en quin desemenyo estigueren felissos en Nicolau, Carreras y Prats.

—Societat «La Margarita».—*Reixés en fora* fou el drama en tres actes qu'omplí el programa del passat diumenge amb una interpretació bastant acceptable per part de la senyora Cama y senyors Calmell, Cabanyes y noy Calmell. La senyoreta Llorens y senyor Martí, ja no estigueren tan acertats.

La direcció y presentació molt justa.

SANT GERVASI.—«La Nova Estrella».—La companyia que dirigeix el senyor Fran-

cesch Guasch ha posat en estudi el drama en tres actes, de'n Morató *Les Arrels*.

Hi pendrán part en la execució les senyorettes Roca y Cassera, senyora Arnau y els senyors Guasch, Sala, Casas, Ferran, Romsa y Permanyer, amb quin conjunt cal esperarne un èxit falaguer.

Per fi de festa es fácil que s'estreni el monòlech còmic *A mi ningú'm mana*, executat pel seu mateix autor senyor Grasas.

—Centre Autonomista Català.—Diumenge passat se representà en aquesta entitat la comedia en un acte *La Deria de don Pau* obtenint una execució ajustada tot el conjunt.

Posteriorment tinguè lloch l'estreda de l'entremés *Llogaters*, original d'en Joan Bonafont.

Aquesta obra es poch argumentada y vulgar el diàlech; això no vol dir que'l auditori deixés d'escoltarla, puig rignè en diferents escenes y aplaudint al autor, qui al final sortí a donar les mercès.

En l'interpretació se distingüiren el senyor Oliver y la senyoreta Sala.

SANT MARTÍ.—L'elench artístich que dirigeix el notable actor don M. Marquès posà en escena *El Joch del diabarats* que dessempeñada per les senyores Mestres y Guart junt amb els senyors Marquès, Llagostera, Vila, Borràs, Puiggall, Pino y altres que sentim no recordar amb son valioss esforços donaren una encertada interpretació a tan popular comedia. La nombrosa concorrencia disfrutà premiantelshi son comés amb forts aplaudiments.

—Ateneu de Sant Lluís.—L'obra escullida pel quadro d'aficionats últimament posada en escena ha sigut el drama en tres actes y en prosa, d'en P. Bosch *¡Perdó!* Aquest punyent drama fou executat amb forsa amor y cariny, més, mancat d'estudi y ensaïjos, per lo tan recomanèm si l'han de posar novament en escena com s'acostuma en aquella casa, el sapigan bé, puig l'obra s'ho mereix y el públich s'interessarà per veurel car la pat emocionant del mateix, cridà forsa l'atenció.

—Iris.—Companyia Barbosa; amb el drama *Foch Nou* han debutat forsa ben executat especialment per part del director y les senyores

Fremón y Verdier, encara que'n la primera el públic no hagi correspost. Recomanem no descoratjin car l'intempestiva vallà del dis-sapte y els balls de carnaval a totes les socie-tats no foren especialment la causa de la man-ca de concurrència. Per dijous s'anuncia *Au-cells de Pas*.

SANT ANDREU.—*Cassino «El Progreso»*.—El diumenge per la tarde la companyia Ca-sals posà en escena *Lo Lliri d'aigua* essent molt ben executada per la senyoreta Roca y Riera y la nena Morer y'ls senyors Sabatès, Guasch, Cebils, Mijans y Borràs.

Se posà també en escena el quadret dramà-tich, de l'Iglesias *Cendres d'amor* tenint una interpretació inmillorable. Els intèrprets fo-ren la senyoreta Roca y'ls senyors Quintana y Sabatès.

Per últim *Un bon debut* satisfent molt.

La direcció escènica, superior, essent digna de tota mena d'elogis, principalment la pre-sentació de *Cendres d'amor*.

Molt poca gent. Llástima!

Dels nostres Corresponsals

CENTELLAS.—Lo diumenge passat, en el teatre del "Cinematògraf" se celebrà un festival a benefici dels joves de la població que actuen a Melilla, organitzat per las Societats "La Violeta" y "Casino" prenenthi part el cor de "La Violeta" que cantà la sardana *L'Empor-dà d'en Morera*, y *Crít de guerra* de Bartumeu.

La part principal del festival anà a càrrech de las companyias d'aficionats de les dugues societats que po-saren en escena, la del "Casino" les dugues obres *Juventut* de l'Iglesias y *La Santa* d'en Martí Giol que foren molt ben interpretadas, sobresortint en la pri-mera en Joan Puigdollers y Lluís Serret; y en la segor a en Ramon Camps, en Pere Siurans y en Joseph Pagès.

Les dugues obres agrudaren molt y sigueren molt aplaudides per la molta concurrència que omplia del tot l'espai local.

Els aficionats de "La Violeta" posaren en escena las pessas *Un crim sensacional* d'a Lluís Puig-gari, y *El Curandero nou* d'en Ramon Vidales que feren passar una estona agradable, fent Riure de debò, els ben acer-tats acudits que tant abundan en dites obras. Se lluiren en sos respectius papers en Joan Dosrius y en Ramon Pagès en la pessa *Un crim sensacional*, y en Joan Boix, Joan Dosrius, Joseph Siurans y Salvador Crivillés en l'última.

Les actrius que prengueren part en aquest festival foren la senyora Balbina Casases y la senyoreta Carmé Buxadós, que generosament s'oferiren per un módich preu, donat el fi benefici del acte que's celebra va.

La senyora Casases desempenyà molt bé els papers de característica en totes quatre obres, y la senyoreta Buxadós se distingí notablement, com ja ens hi té acos-tumats d'altres vegades que l'hiem aplaudida en el tea-tre de "La Violeta". Ab tot y ser tant diferents els pa-pers qu'havia de representar en las citadas obras, tots els representà molt bé fentse seu dessegida al nombrós auditori que admirà y aplaudí las sevas bones quali-tats y lo molt bé que domina la escena; al mateix temps que, estudia els distints personatges que se li confian.

El públic feu grans elis de tan joves y simpática actriu que promet esser una veritable figura del teatre català.

En resúm, una festa que deixarà grat recort en tots els que hi assistiren y que produí una respectable can-titat que será destinada integra als joves, en favor dels quals se portà a cap.

OLOT.—*Juventut Tradicionalista*.—El diumenge pas-sat día 4 tingué lloch una funció extraordinaria a bene-fici del aficionat en Lluís Codony.

Se posà l'obra d'en Sans y Bori, *La Sorpresa*, qu'ob-tingué potser mellor èxit que quant s'estrenà.

S'estrenà un magnífich episodi, en tres actes, del in-cansable literat el Dr. N. A. Doltra, titolat *El Barranell malehit* qu'impresionà a la nombrosa concurrència que omplia la sala del teatre. Mossèn Doltra es un bon literat. El felicitem.

Llástima que per plat final em redressaren una *sarsuela* qu'encara que catalana, fins a cert punt, feya llás-tima per lo gastada y sense solta fins al darrer extrèmi.

Caldria un xich més de seny y una mica més d'acert en triar *sarsueles*.

L'execució de tot bé, y el beneficiat sortí ple d'ova-cions.

MONGAT.—Teatre "El Progrés".—*Juventut Brunet*.—El diumenge passat ens presentà aquesta entitat el drama de'n Guimerà *En Pòlcora*. El senyor Marsena-das ens sorprengué en el treball que feu en sor paper de «Marcó» que l'encaixà molt, valenthi forts y ben merces-cuts aplaudiments, principalment al final del primer acte. La senyoreta Fernández sortí molt airosa de son paper, puig vejérem que treballava amb molta afició. Els senyors Argemí, Batlle, Codina y Comas molt bé en els papers de «Tom», «Francesch», «Gori» y «Tomás», respectivament; en Sans, encarregat del paper de «Min-get» en feu gracia d'allò més; en Comas (B.), Manich y Sabatè, encara que flaquets. En sostiren bé arrondint el conjunt.

Seguidament ens doneren a conèixer *Esculturas de Marbre*, en que'ls senyors Sans y Giralí foren molt aplaudits, posantse a bon lloch, y com a fi de festa re-presentaren *La Teta gallinaire*, en la que la senyoreta Fernández ens feu una "Teta" molt bonica, puig veyà qu'havia estudiat molt, tan en el drama com en la pessa, anant millor qu'en les altres funcions. L'ajuda-ren els senyors Batlle, Comas (B. y J.), Manich y Coro-minas; aquest últim sigué el millor. La nombrosa con-currència'n sortí molt satisfeta.

GRANOLLERS.—*L'Unió Lliberal*.—La setmana pas-sada, la companyia d'aficionats d'aquest Centre, dedica les representacions, de beneficis, essent el primea el del

senyor Pubill, qui escullí *Lo Ferreo de Tall*, corrent a càrrech del beneficiat el paper de "Mestre Jordi" que no'ns hi agradat, perquè no trobem sigui tipe apropiat per ell. La Senyoreta Roca ens feu un "Bailet" no més que discret. El "Baró" a càrrech del senyor Munt-Rosés, encaixat. La senyora Bayona en el de "Baronesa" ens hi agradà perquè hi vejàrem en el seu treball força voluntat. El senyor Puigventós, en el "Esquerra", quelcòm indiferent sense interès, y el senyor Mer en l'"Arnau", desenoixat per complert. El conjunt molt defectuós.

El dissapte, celebrà son benefici la senyoreta Roca representant un drama castellà.

El diumenge últim tocà torn a n'el senyor Munt-Rosés, posant un drama castellà y *La Monja enterrada en vida*.

El públic aplaudí en dites funcions y en sortí content.

—Centre Catòlic.—El diumenge passat, tarde y nit se representà la comedia en un acte *La Presonera* conquerint aplausos.

PREMIÀ DE MAR.—Centre Amistat Obrera.—El diumenge dia 4, per la tarde, davant de nombrosa concurrencia se posaren en escena per la companyia d'aficionats de la mateixa les obres *La Reyna Jove* y la pessa *Qui... compra maduixas*, en quines hi prengueren part les primeres actrius senyoretes Mestres, Guart, Mestres (A), Dinars y Arboix.

La senyoreta Mestres era qui estava encarregada del paper de "Reyna Alecia" que'l desempeñà d'una manera brillant, no desfallint en cap escena.

La senyora Guart desempeñà molt bé'l paper de "Duquesa".

El senyor Mañá desempeñà d'una manera admirable el paper de "Rolant"; el senyor Pons (D.), interpretà d'una manera molt justa el paper de "Jan-Taleya". El senyor Marian Devesa estigué molt acertat amb el paper de "Filibert". Els senyors Bertrés, Estrada, Molins, Duñó y demés, tots feren lo que pogueren.

Per si anà *Qui... compra maduixas*, prenenhi part les senyores Mestres, Guart, Pinarés y Arboix y els senyora Pons, Mañá, Devesa, Murell, Colet (T.) Estrada (pare y filla), amb molt acert.

Van en aquest número (*repartim als nostres compradors y correspon als nostres subscriptors*) 32 pàgines de folletí, plechs VII y VIII de la celebrada comedia

LA XOCOLATERETA

y podem ja anunciar qu'el distingit y notable literat Juli Vallmitjana ens ha donat permis per incloure en nostra biblioteca son exquisit monòlech.

EN TARREGADA

Monòlech que, com se recordarà, obtingué un gran èxit al Teatre Principal, interpretat per el notabilíssim actor Enrich Gimenez. Es probable que la publicació de

EN TARREGADA

comensi en el vinent número.

Ens comuniquen de Cornudella (Tarragona) que l'elench del teatre «Intim» d'aquella població juntament ab els propietaris d'aquell magnífic y espayós teatre, estan proxims a ultimar el projecte d'engrandiment de dit local al objecte de que reuneixi exelents condicions comparables a un dels millors de nostra ciutat.

Felicitem desde aquestes columnes l'acertada iniciativa d'aquell elench, desitjantlos-hi tota mena de prosperitat en sa nova y encertada empresa.

Està proxima arribar a Barcelona, la celebrada actriu senyora Carme Jarque; no sabem encara les impresions que ens portarà de la seva estada a America, però confièm veurela novament en la nostra escena pera judicar en ella a la eminent actriu que un dia ens deixà, pera tornar, altra vegada a la seva terra, ahont ha sigut tan anyorada per tots.

En un dels proxims números, hi sortirà publicada la fotografia del elench dramàtic de l'«Aliansa» del Poble Nou que dirigeix el discret actor don Salvador Pladevall.

Com que's tracte d'un dels millors quadros dramàtics de nostra capital, compost de celebrats aficionats, no dubtem serà acullit ab força simpatia.

La falta material de temps, ens impedeix parlar de la funció de comiat de la simpàtica y excelent aficionada senyoreta Ramona Mestres vers al teatre modest d'aficionats per ingressar en el que debutarà ab el difícil paper de dama jova en *Flors de cingle*, del eminent Iglesias.

Nosaltres que creyem, que la modesta actriu senyoreta Mestres era la millor aficionada, car era impossible poguer contentar a les moltes entitats que la sollicitaven, no cal dir, que al vèurela actuar en el Teatre «El Dorado» de nostra ciutat, sentim immensa joia, puig patentisa que'l merit sobrepuja a les ambicions y rastrerismes de la gent de teatre.

Estudihi, estudihi... y humilitat sempre! Els esllavisaments son facilis en aquesta carrera plena d'ortigues!

La vinenta setmana, parlarém en lloch preferent, d'un «Concurs d'Elenchs Dramàtics» que cridarà poderosaments l'atenció a nostres entusiastes aficionats, dels mes excelents als modestos, puig se tracta de jutjar de dintre nostra ciutat el «mellor elench» car davant la diversitat de criteris, volém per nostres propis ulls fer un estudi detallat dels quadros d'aficionats, ocupantsen detalladament y per separat de la secció general, fent un estudi dels mateixos.

Aixis es que, dintre vuyt dies ampliarem aquesta nova, que no dubtem pas despertarà viva atenció a tots aquells que senten carinyo pera aquest teatre de joves y novells actors.

L'elench dramàtic del Circul de Sans que tan acertadament dirigeix el notabilissim actor Joan Drets està ensajant el drama den Guimerà *Jesús de Nazareth* pera posar en escena en una de les diades de la Cuaresma prop-venenta.

Donada la pulcritut del senyor Drets en aquestes tasques com ho ha demostrat sempre al posar les obres ab la pulcritut y propietat deguda, logrant crearse un nom ben adquirit, no dubtem en augurar un nou y

franch èxit a l'elench dramàtic d'aquesta simpàtica entitat en l'obra de referencia.

Copíem de La Escena Catalana:

«Ha deixat de col·laborar, absolu ament, en la Revista Teatral *De tots colors* el distingit escriptor que firmava *Loge*. Es certa aquesta nova que donàvem.

Per ara si, ja's veu.

El grupu «Ars» de Sant Martí, s'ha constituït en associació ab local propi en el Passatge Eloy nº 1. En dita Associació s'hi donaràn conferencies de cultura y d'art, *causeries literaries*, etc, etc; conta també dita Associació ab un notable elench dramàtic qui ha demostrat ja son bon-gust representant «La felicitat en un recó» y tè en assaig actualment «El Barber de Sevilla» y «Ombres d'amor».

La inauguració tindrà lloch el 15 del proper Mars ab un *The amb champagne*.

Es un cas interessant el que avuy se discuteix entre les gents de teatre. Se diu que la opereta «Eva» estrenada dererament al Novetats no és la traducció autorisada de l'obra de Lehar sinó una lleugera adaptació qu'han fet uns joves desconexidors en absolut del original.

Aixó ha motivat la natural protesta dels autors y del celebrat escriptor Martínez Sierra qui tenia l'autorisació pera ferne una traducció com mereixia l'èxit qu'aquesta obra conseguí entre ls públics estrangers.

Y el cas es mes de dordre quant les representacions que s'han fet d'aquest *semi-plagi*, ha sigut un verdader fracàs, que hauria posat en mala situació, el nom consagrat dels autors a no coneixer els antecedents que l'ha motivat.

Estarém a l'espectativa pera saber quina solució se posa al procedir incalificable de aquets *arranjadors* analfabets.

Imp. DE TOTS COLORS

Alt Sant Pere, 17, int. Barcelona

Diccionari Catalá

(Nova edició)

Es el més complert dels publicats fins avuy el editat per la CASA BAXARIAS. Preu: 72 Pessetes. Pot adquirirse dita important obra mitjantsant un pago mensual de 5 pessetes, entregantse ja l'obra comrta y enquadernada al firmar la pólisa de compra.

S'ha publicat també un apendix de dita obra que està en venda al preu de 5 pessetes exemplar, ricament enquadernat, en la mateixa Casa Editora.

SUSCRIPCIÓ

oberta per DE TOTS COLORS, responent a la crida de la comissió organiadora de l' Homenatge al Orfeó Catalá, consistent en una lápida commemorativa de la execució de la «Missa en si' menor, de Bach» y la encunyació d'una medalla en honor del Mestre Millet, dels Mestres y dels Choristes.

Redacció de DE TOTS COLORS . . .	25 ptes.
X. X.	2 «
Eduard Feu	1 «
Juli Baxarias	1 «
Ignaci Font	1 «
Miquel Valero	1 «
Assumpció Olaya	2 «
Manel Baxarias	1 «
J. O.	1 «
M. Alemany	1 «
E Rabassa	1 «
M. O.	1 «
Baldomer Maresma, de Arenys de	
Munt.	1 «
N. S. de Mongat.	1 «
Un de la Calandria.	1 «

Total. . . 41 ptes.

Continúa oberta la suscripció en aquesta Administració y en el Kiosco de "De tots colors", Rambla de les Flors (devant de can Cuadros).